

MEĐUNARODNA MISIJA ZA POSMATRANJE IZBORA Republika Srbija – Parlamentarni izbori, 21. januar 2007.

IZVEŠTAJ

Beograd, 22. januar 2007. – *Parlamentarni izbori u Srbiji održani 21. januara, bili su slobodni i pravedni i obezbedili su građanima Srbije istinsku mogućnost da se slobodno opredele za jednu iz niza političkih platformi. Dvadeset lista političkih stranaka i koalicija energično se nadmetalo u otvorenom okruženju kampanje. Izborna kampanja je bila mirna, a zahvaljujući kontrolnim mehanizmima obezbeđeno je da izbori budu odraz želje naroda i da budu u skladu sa preuzetim obavezama OEBS-a, kao i standardima Saveta Evrope.*

Glasanje na dan izbora je sprovedeno mirno i uredno. Međunarodni posmatrači su bili toplo pozdravljeni, a dobro obavješteni zvaničnici spremno su informisali posmatrače na mnogim biračkim mestima širom zemlje. Zvaničnici su obavili svoje zadatke na dobro organizovan i profesionalan način, čime se doprinelo visokom nivou poverenja među biračima. Prebrojavanje glasova teklo je glatko i efikasno.

Dvadeset lista političkih stranaka i koalicija upisano je u toku dobro organizovanog postupka, pružajući biračima široku mogućnost izbora u okviru izbornog okruženja. Šest lista je predstavljalo manjine. Prvi put poslednjih godina, stranke albanske nacionalne manjine nadmetale su se na nacionalnim izborima. Zvanična dokumentacija je takođe bila široko dostupna i na jezicima nacionalnih manjina.

Kampanja je bila energična i odvijala se u nesputanoj atmosferi. Širok dijapazon medija pružio je biračima obimne informacije o učesnicima na izborima i njihovim aktivnostima u toku kampanje. Javni emiteri su obezbedili uglavnom izbalansirano izveštavanje o kampanjama glavnih stranaka. Izveštavanje o kampanji bilo je pretežno u pozitivnom tonu.

Republička izborna komisija (RIK) obavila je svoj posao na otvoren i transparentan način. Svaka stranka, koalicija ili grupa građana koja je predala listu kandidata, imala je pravo da delegira jednog člana i jednog zamenika člana u „prošerni“ sastav RIK-a i biračkih odbora. Ovim je unapređeno poštovanje zakonskih uslova, a to je doprinelo opštem poverenju učesnika na izborima u pogledu sprovođenja izbora, iako su uloženi neki prigovori u vezi sa nedoslednošću postupka izbora članova u biračke odbore.

Zakonodavni okvir obezbeđuje značajne garancije kojima se unapređuje praksa demokratskih izbora, obezbeđuje transparentnost i štiti tajnost glasanja. Kao rezultat unošenja jednog amandmana u Zakon o izboru poslanika 2004. godine, na osnovu kojeg se odustalo od cenzusa od 5 procenata za stranke i koalicije manjina, došlo je do većeg učešća tih stranaka..

Na osnovu Zakona o izboru poslanika, stranke imaju pravo da odluče, nakon izbora, koji će kandidati sa njihove liste postati poslanici, bez obzira na redosled na listi. Ovo je neuobičajeno i izražena je zabrinutost zbog mogućnosti da se ovim daju prevelika ovlašćenja

rukovodstvima stranaka. Ovim bi, takođe, mogao biti umanjen obavezni efekat kvota za liste po rodnoj osnovi, koje su uvedene na osnovu zakona.

Zakon nije obezbedio izborne komisije na srednjem nivou, između RIK-a i biračkih odbora. RIK je delimično rešio ovo pitanje tako što je formirao opštinske radne grupe. Međutim, brojni prigovori su usledili kao rezultat nedosledne prakse izbora članova, zbog nepostojanja jednoobraznih pravila.

Republička izborna komisija je usvojila odredbe na osnovu kojih je uslov izbornog zakona u vezi sa potrebnim brojem potpisa podrške za izborne liste manjinskih stranka i koalicija, smanjen sa 10.000 na 3.000. Četiri od šest manjinskih stranka i koalicija registrovalo se za te izbore sa manje od 10.000 potpisa. Vrhovni sud je odbacio nekoliko formalnih prigovora u vezi sa ovim.

Narodna skupština nije obrazovala Nadzorni odbor zadužen za praćenje i nadzor predizbornih aktivnosti stranaka i medija, kako je to zakonom predviđeno. Jedan broj prigovora je dostavljen Republičkoj radiodifuznoj agenciji. Izražena je zabrinutost u pogledu toga da li ona ima potrebni nivo neutralnosti i transparentnosti.

Međunarodna misija za posmatranje izbora (MMPI) angažovana povodom parlamentarnih izbora u Srbiji 21. januara, predstavlja zajednički poduhvat OEBS-a, kojeg predstavlja Parlamentarna skupština OEBS-a i Kancelarija za Demokratske institucije i ljudska prava (OEBS/ODIHR), Parlamentarne skupštine Saveta Evrope i Parlamentarne skupštine NATO-a.

Međunarodna misija za posmatranje izbora ocenila je Parlamentarne izbore u Srbiji 21. januara na bazi odgovarajućih standarda gore navedenih organizacija i preuzetih obaveza u pogledu demokratskih izbora, kao i na bazi poštovanja domaćeg zakonodavstva. Ova izjava se zasniva na posmatranju koje su obavili parlamentarci, na informacijama koje su dobili, Preliminarnim nalazima ODIHR-a i njegovih posmatrača i Predizbornih misija koje su Parlamentarna skupština Sveta Evrope i Parlamentarna skupština OEBS-a organizovale u decembru 2006. Posmatračka misija je pratila pripreme i sprovođenje izbora na Kosovu, ali neće davati komentar u vezi ni sa jednim drugim pitanjem koje se odnosi na Kosovo, van delokruga svog mandata.

Ovaj preliminarni izveštaj daje se pre objave konačnih rezultata i isteka zakonski utvrđenih rokova za saslušanja u vezi sa mogućim prigovorima i žalbama. Zaključna ocena celokupnih izbora delimično će zavisi od načina sprovođenja ovih preostalih faza postupka.